

EVALUAREA COMPETENȚEI ECOLOGICE A LICEENILOR

Ana MURSA, doctorandă, <https://orcid.org/0000-0001-7522-2140>

Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău, Republica Moldova

Articolul este realizat în cadrul proiectului de stat „Inovarea sistemului național de evaluare a rezultatelor școlare din perspectiva paradigmei competențelor” (20.80009.0807.32)

CZU: 373.5.091.27:502/504

DOI: 10.46727/c.04-05-11-2022.p137-147

Rezumat. Articolul reprezintă aspecte ale evaluării competenței ecologice, care a fost efectuat în cadrul Liceului Teoretic „Mihai Eminescu”, orașul Căușeni, cu scopul de a verifica și valorifica competențele (cunoștințele) ecologice ale liceenilor obținute la lecții și în afara lor.

Cuvinte cheie: experiment pedagogic, liceeni, competență ecologică.

Abrevieri

Liceeni – sunt elevii de liceu

Educație ecologică – EE

Educație de mediu – EM

Experimentul pedagogic a fost desfășurat cu liceenii din orașul Căușeni. În cadrul experimentului pedagogic au fost implicate două clase paralele: a-X-a „A”, și a X „B”, care a inclus 43 liceeni chestionați, trei clase de a XI-a „A”, „B”, „C”, care a inclus 61 liceeni chestionați și trei clase de a XII-a „A”, „B”, „C”, care a inclus 52 liceeni chestionați din cadrul Liceului Teoretic „Mihai Eminescu”, orașul Căușeni. Numărul total de respondenți testați a constituit 156 liceeni. Chestionarul a fost alcătuit din 15 întrebări:

Chestionarul a avut drept *scop* de a determina nivelul de formare a competenței ecologice la liceeni în cadrul disciplinelor studiate.

Pentru a oferi răspuns la întrebări elevul trebuie:

1. Să recunoască termenii studiați anterior, să-i definească cu ușurință;
2. Să citească atent fiecare întrebare în parte;
3. Să analizeze conținutul întrebărilor;
4. Să încercuiască răspunsul/răspunsurile corecte după opinia sa;
5. Să fie sincer și bine dispus;
6. Să ofere răspuns la întrebare fără a consulta careva surse de informare.

Primele întrebări au fost de ordin general care au scos în evidență: nume, prenume, clasa, vârsta și genul respondenților. În Fig. 1 este reprezentarea grafică a clasificării liceenilor pe clase în parte. Astfel putem menționa că la sondaj au participat în total 75 respondenți de gen masculin ce reprezintă 48,08 % și 81 respondenți de gen feminin ce reprezintă 51,92%.

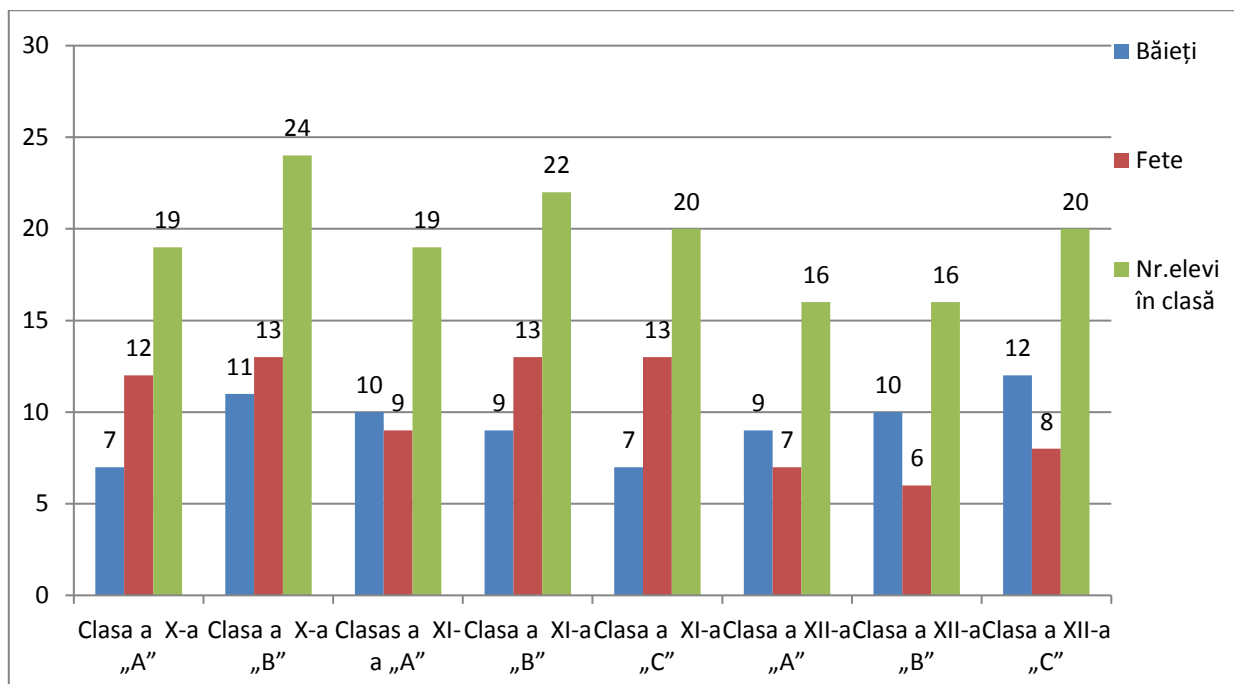

Figura 1. Clasificarea respondenților după număr și gen

Conform clasificării după vârste a liceenilor fig.2 putem identifica că cea mai mare parte din respondenți au vârsta de 18 ani ce este demonstrat prin intermediul figurei 2, constituind 35,89% sau 56 respondenți, urmată de 54 respondenți de vârsta 17 ani ce constituie 34,61%, apoi urmează câte 23 respondenți de vârsta 16 ani și 19 ani ce constituie câte 14,75%.

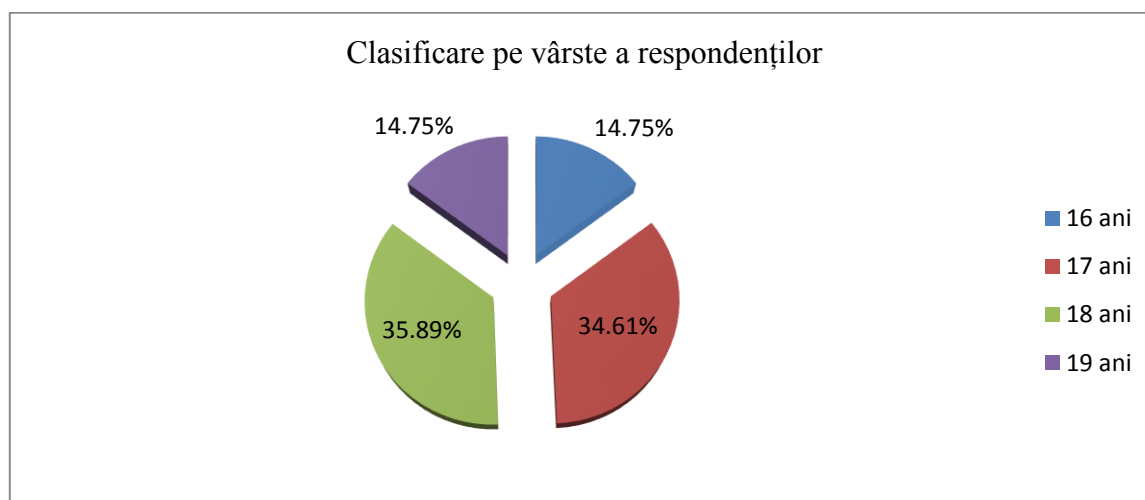

Fig. 2. Repartizarea liceenilor pe vârste

Următoarea etapă a fost creată pentru a determina competențele generale a liceenilor în domeniul ecologiei. Pentru a oferi răspunsuri la întrebările din chestionar elevii trebuie să cunoască noțiunile precum: *educație ecologică (EE)*, *salubritate*, *mediu înconjurător*, *protecția mediului*, *probleme ecologice*, *conștientizare ecologică*.

La întrebarea 1 din chestionar marea majoritate au răspuns conform așteptărilor, constituind 80,12% din respondenți, ceea ce presupune că 125 liceeni au oferit răspunsuri corecte la întrebare și

au definit corect noțiunea *educație ecologică*. Ceilalți 31 de respondenți au întâmpinat dificultăți în definirea corectă a noțiunii, astfel revenindu-le 19,88% pentru răspunsurile incorecte Fig. 3.

Astfel se poate menționa că elevii cunosc semnificația noțiunii *educația ecologică*, conștientizează rolul educației ecologice în stabilirea riscurilor de mediu la nivel regional, național și mondial.

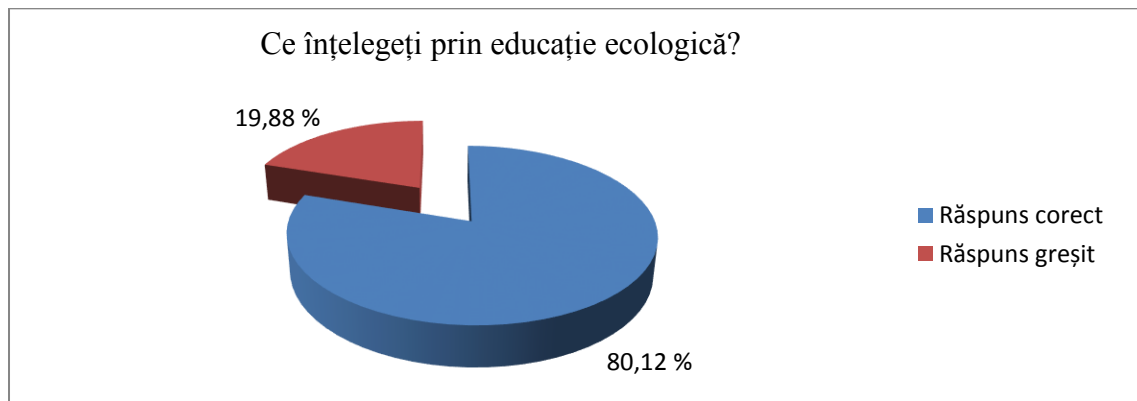

Fig. 3. Răspunsuri ale educației ecologice

Analizând răspunsurile de la întrebarea cu numărul 2 din chestionar am constatat că 50,65 % din respondenți (79 elevi) au oferit răspunsul că au întâlnit *frecvent* (o data pe săptămână) termenii precum *educație ecologică*, *protecția mediului*, *conștientizare ecologică*, în programul de studii, pe când 17,3 % (27 elevi) afirmă că au întâlnit acești termeni *foarte des* (de câteva ori pe săptămână), 27,57% (43 elevi) menționează că au avut ocazia să întâlnească *mai rar sau periodic* noțiunile EE, PM, CE, dar 4,48% din respondenți (7 elevi) afirmă că aud sau întâlnesc pentru prima dată termenii respectivi. Analizând minuțios răspunsurile oferite de elevi și conținuturile din curricula școlară la disciplinele predate în liceu atunci putem menționa că elevii utilizează frecvent termenii pe parcursul unui an de studii (Fig.4).

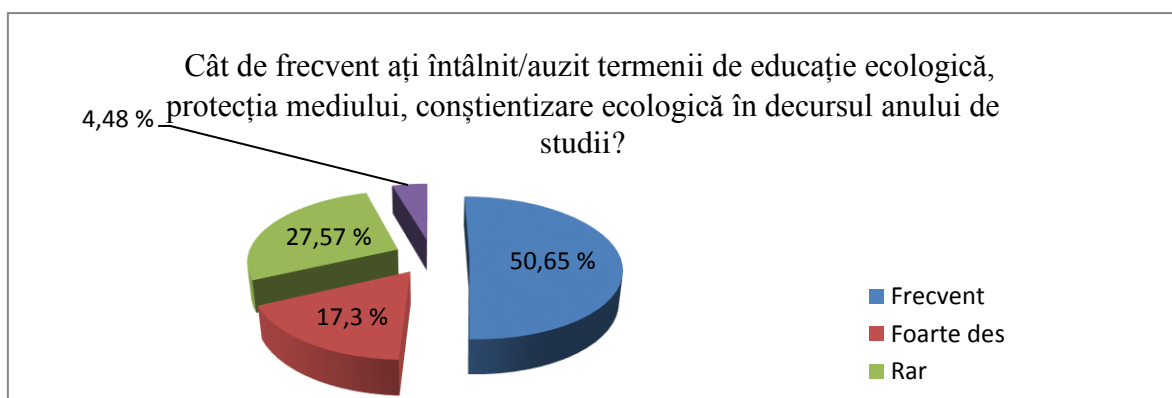

Fig. 4. Concepte ale educației ecologice

La întrebarea cu numărul trei, 98 respondenți ceea ce presupune 62,82% au răspuns corect (fig.5), selectând cele două răspunsuri corecte precum *salubritate*, *plantare de arbori* din patru variante de răspuns. Ceilalți 25,64% (40 elevi) au selectat doar câte un răspuns corect din cele două,

iar 11,54% au încercuit răspunsurile eronate la întrebare ceea ce denotă faptul că întrebarea nu a fost abordată corect de către 18 elevi.

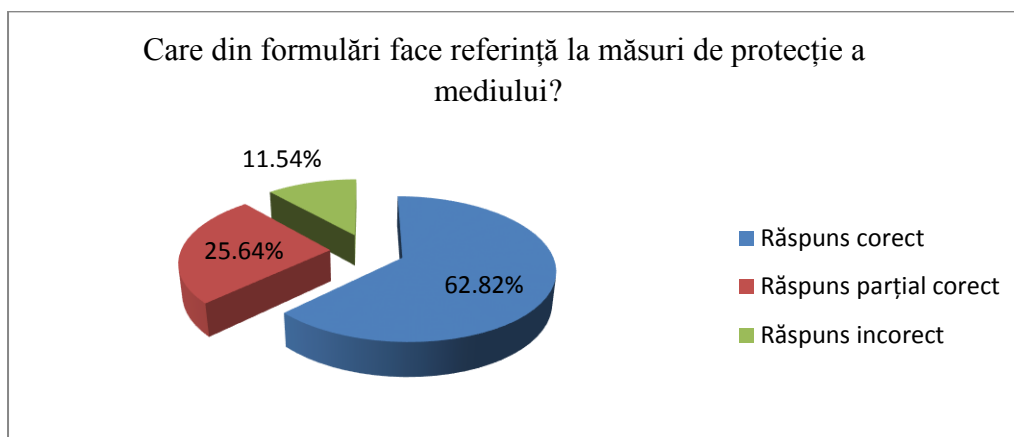

Fig.5. Măsurile de protecție

La întrebarea cu numărul patru am provocat elevii să ofere răspuns cu privire la disciplina în care se abordează cel mai des conținuturi ce țin de protecția mediului și educația ecologică. Cel mai impresionant a fost să constatăm (fig.6) că doar 59,62 % din respondenți (93 elevi), au oferit răspunsul corect, au specificat că la *geografie*, ceilalți 30,77% (48 elevi) însă au specificat că după părerea lor la *biologie*, la *chimie* 8,97% (14 elevi) și 0,64% un respondent a selectat răspunsul la *fizică*.

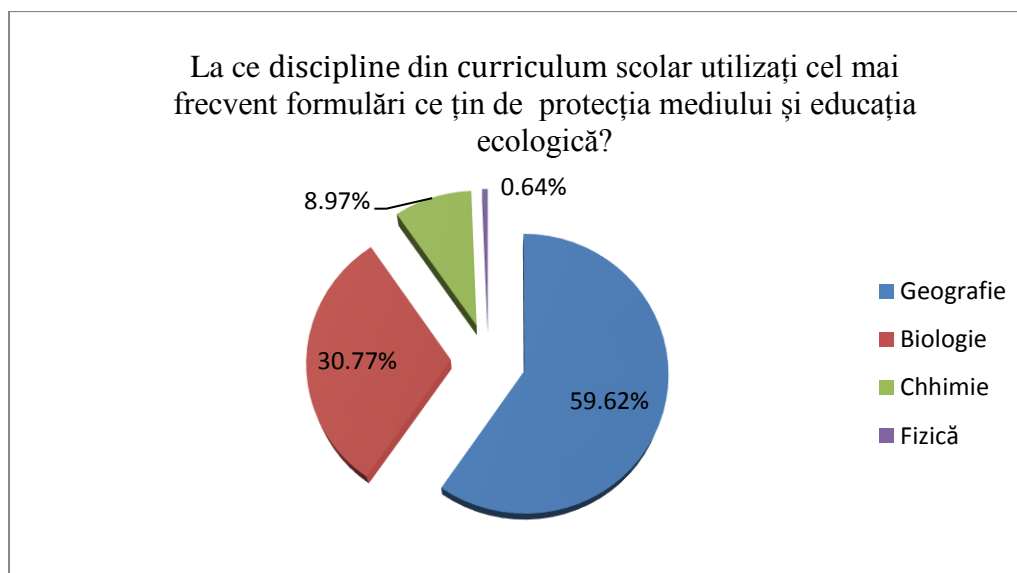

Fig.6. Discipline cu conținut ecologic

La întrebarea cu numărul cinci am solicitat răspuns cu privire la sursele mass-media prioritare din care putem acumula mai multe informații referitoare la mediu, protecția mediului, componentele mediului; aici răspunsurile au coincis așteptărilor noastre, astfel 96,15% (150 elevi) au răspuns că din *internet*, 3,21% (5 elevi) ascultă informația care se derulează la *TV* și o crede veridică, și doar 0,64% un respondent care mai ascultă informațiile care se derulează la *radiou* (fig.7).

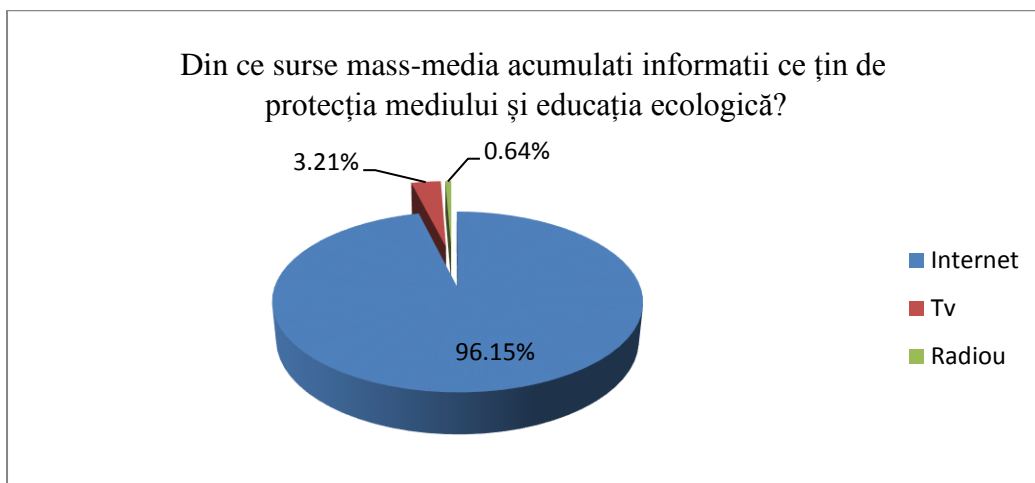

Fig.7. Surse de informare despre educația ecologică

La întrebarea cu numărul șase (fig.8) doar 41,67% (65 elevi) au oferit *răspuns corect* la întrebare, selectând cele două răspunsuri corecte precum *salubritate și înverzire* din întreaga listă de opțiuni, 46,16% (72 elevi) au selectat doar *câte un răspuns corect* din lista de răspunsuri, și doar 12,17% (19 elevi) au afirmat că nu au participat la nici o activitate extracurriculară, acest rezultat se datorează faptului că acești 19 elevi sunt elevi ai claselor a X-a, cei veniți din zone rurale din apropiere pentru a-și realiza studiile liceale în or.Căușeni.

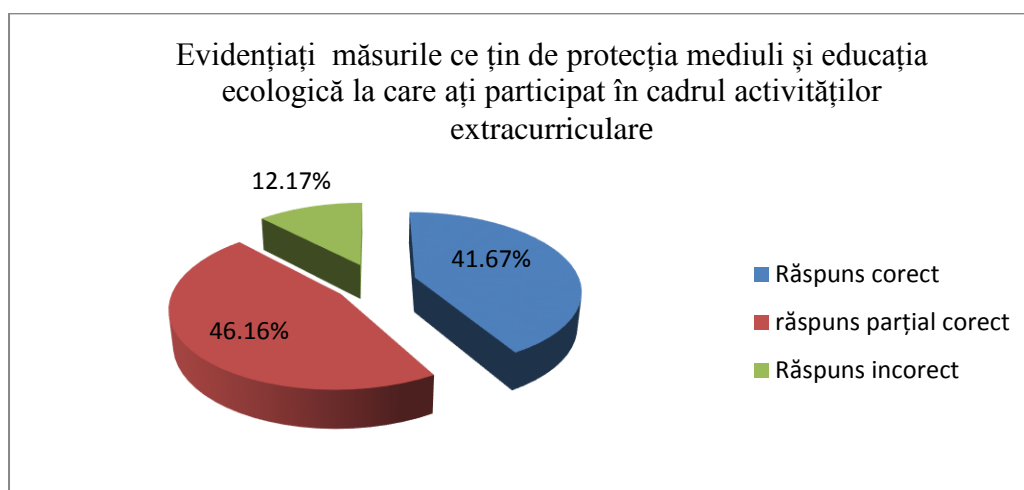

Fig.8. Măsuri de protecție a mediului

Datorită faptului că am fost elevă a acestui liceu și am realizat practica în Liceul Teoretic „Mihai Eminescu”, or.Căușeni, pot afirma cu demnitate că în fiecare an minim de 2 ori pe an se realizează acțiuni de salubritate și de înverzire a terenurilor atât din jurul școlii, cât și în afara sa. Astfel pe malul Râului Botna din or. Căușeni fiecare clasă deține câte o porțiune de teren pe care o salubritează, plantarea florilor și a copacilor este la discreția și posibilitatea fiecărei familii în parte, se poate de plantat flori și copaci chiar și la domiciliu, oferind raport cu fotografiile din procesul de plantare.

La întrebarea cât de des sunt organizate acțiuni de salubritate a localității natale 57,69% (90 elevi) au specificat că se realizează activități de salubritate 1-2 ori pe an (fig.9), 30,77% (48 elevi)

au selectat răspunsul de *câteva ori pe an*, 7,69% (12 elevi) afirma că *frecvent* se organizează acțiuni de salubritate, iar alții 3,85% (6 elevi) afirmă că *nu se efectuează acțiuni de salubritate* sau că nu sunt la curent. Instituția de învățământ organizează minim două acțiuni de salubritate în decursul unui an de studii, însă dacă sunt în colaborare cu alte instituții sau au diverse proiecte la care iau parte, atunci pot fi organizate mai multe acțiuni cu diverse tematici care contribuie la dezvoltarea competențelor ecologice a elevilor.

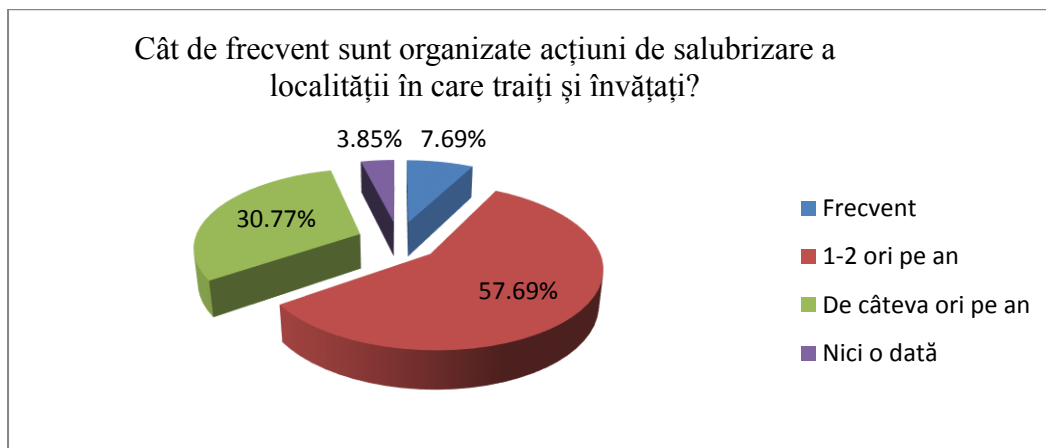

Fig.9. Acțiuni de salubritate

La întrebarea *Care sunt motivele de participare a elevilor la acțiunile de salubritate din localitatea natală?* (fig.10), majoritate respondenților au selectat răspunsul că *conștientizează că este necesar* de participat la asemenea acțiuni, constituind 87,82% (137 elevi) acest fapt este îmbucurător, deoarece aici stabilim că munca asiduă a cadrelor didactice în conștientizarea spiritului ecologic de ani de zile nu este în zadar, aducând roade benefice pentru mediu și pentru întreaga comunitate. 10,90% (17 elevi) consideră că o fac *din obligațiune*, iar 1,28% (2 elevi) ies ca și alții la necesitate.

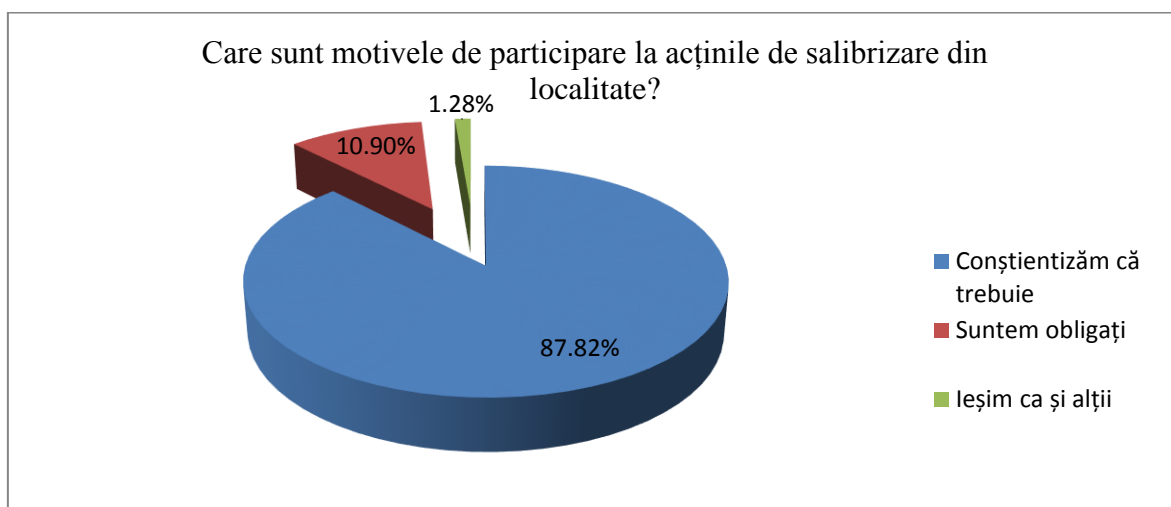

Fig.10. Motive de participare la acțiunile de salubritate

La întrebarea dacă în familiile respondenților se practică selecția deșeurilor menajere reprezentate (vezi fig.11), 39,74% (64 elevi) au afirmat că *practică selecția deșeurilor*, alții 10,89% (17 elevi) nu practică selecția deșeurilor, iar 49,35% (77 elevi) afirmă că practică selecția deșeurilor parțial sau ocazional, ceea ce deducem este faptul că elevii nu aplică în practică cunoștințele acumulate la lecții și în decursul anilor.

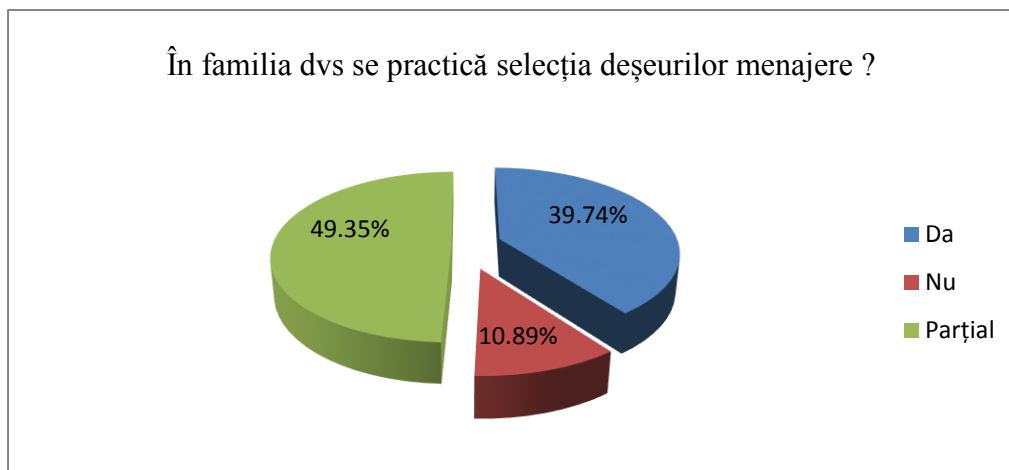

Fig.11. Selecția deșeurilor menajere

Analizând fig.12 deducem că 45,51% (71 elevi) *dispun de urne sau tomberoane de gunoi selective* în preajma casei sau în imediata apropiere a casei, pe când 54,49% (85 elevi) afirmă că *nu dispun de urne* de selectare a gunoiului, alarmant este faptul că foarte mult se promovează selectarea deșeurilor menajere prin diverse reclame, pliante, flyere, la orele petrecute în școli.

În urma conversației cu elevii la capitolul respectiv am primit un răspuns mai detaliat la nedumerirea de ce nu se selectează deșeurile menajere o data ce vorbim atât de mult despre EE, EM am dedus însă că populația nu este asigurată la 100% cu tomberoane cu predestinație selectivă a deșeurilor și, în cel mai bun caz, majoritatea populației este nevoită să achiziționeze câte un tomberon pentru gunoi în gospodărie, unde depozitează toate deșeurile menajere, care mai apoi sunt evacuate de mașina de gunoi o data în săptămână. Iar în cazurile nefavorabile populația este nevoită să colecteze deșeurile menajere și din lipsa tomberoanelor din apropiere sau din cauza că sunt mereu pline și să le transporte în alte localități sau, în cel mai rău caz, să le arunce în locuri mai puțin populate sau la margine de pădure, drum.

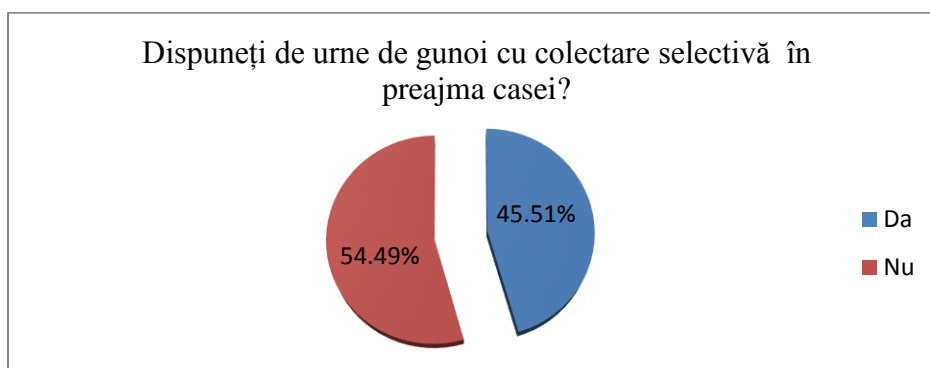

Fig.12. Colectarea deșeurilor în urnele de gunoi

În fig.13 sunt reprezentate răspunsurile la întrebarea cât de des au participat la drumeții în natură în decursul anului, indiferent de situație, cu colegii de clasă, cu familia: 56,41% (88 elevi) au specificat că au participat de *câteva ori* în decursul unui an, 10,25% (16 elevi) au selectat răspunsul că au mers *o singură dată*, 23,07% (36 elevi) nu au mers *niciodată*, iar 10,25% (16 elevi) organizează *frecvent* drumeții în natură.

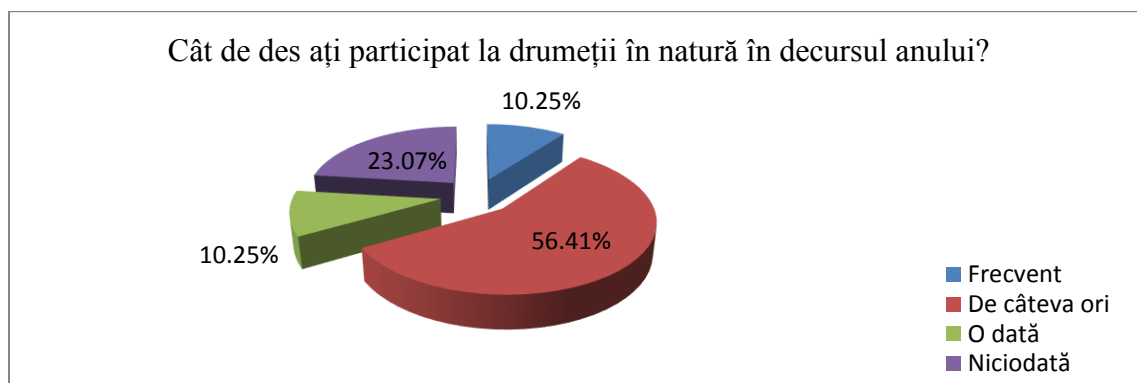

Fig.13. Participarea la drumeții

La întrebarea cu numărul doisprezece am oferit 5 variante de răspuns: plantez copaci, nu arunc deșeuri pe jos, organizăm cu familia activități de salubritate, nimic sau altele cu opțiunea de a selecta răspunsurile corespunzătoare. 51,93% (81 elevi) au selectat răspunsurile că *plantează copaci* și că *nu aruncă deșeuri pe jos*. Alții 39,74% (62 elevi) au selectat varianta de răspuns că *nu aruncă deșeuri pe jos*, 5,77% (9 elevi) au selectat toate variantele de răspuns în afară de opțiunea nimic. 1,92% (3 elevi) au menționat că organizează cu familia activități de salubritate, iar 0,64% (1 elev) a selectat răspunsul că nu organizează nici o activitate pentru a proteja mediul.

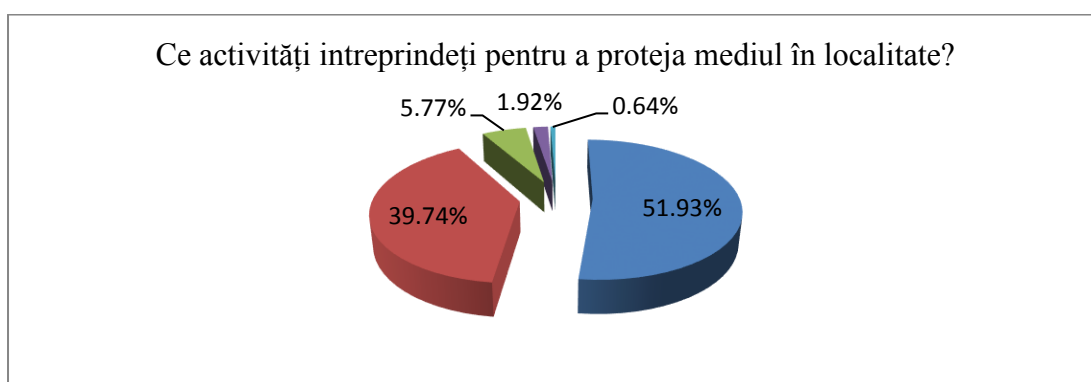

Fig.14. Activități întreprinse pentru a proteja mediul

La întrebarea cu numărul 13 am primit cele mai diverse variante de răspuns, părerile elevilor nu au coincis, astfel am reușit să înțelegem că fiecare respondent a îndeplinit individual chestionarul și nu s-au consultat între ei. Cea mai mare parte din respondenți 37,17% (58 elevi) au încercuit toate patru variante de răspuns *familia, personal, instituția de învățământ, sursele de informare*, urmată

de 14,74% (23 elevi) care consideră că personal trebuie să se ocupe de dezvoltarea lor ecologică, 12,82% (20 elevi) consideră că familia și instituția de învățământ sunt cele care se ocupa de dezvoltarea competenței ecologice.

Primele cunoștințe în domeniul ecologic și de protecție a mediului trebuie să fie promovate începând cu vârsta fragedă, atunci când poți modela copiii, respectiv *familia ocupă locul de frunte în acest clasament, acest răspuns a fost selectat de doar 7,05% (11 elevi), urmată mai apoi de instituția de învățământ care a fost selectată de 2,56% (4 elevi), locul trei ar reveni opțiunii de a te dezvolta personal, apoi ultimul loc revenindu-le surselor de informare 3,85% (6 elevi).*

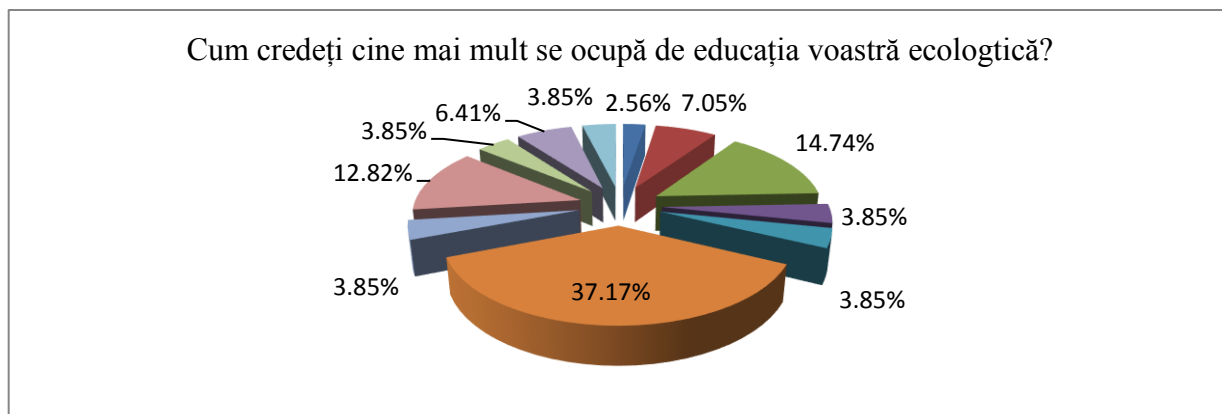

Fig.15. Agenții educației ecologice

Analizând fig.16 observăm că 55,12% (86 elevi) au răspuns că au discutat *frecvent* despre protecția mediului, ceea ce denotă faptul că o parte din elevii nu sunt indiferenți față de mediu, alții 40,38% (63 elevi) au selectat răspunsul că *foarte rar* au discutat despre protecția mediului, iar 3,84% (6 elevi) *nu au discutat* defel despre protecția mediului în decursul anului.

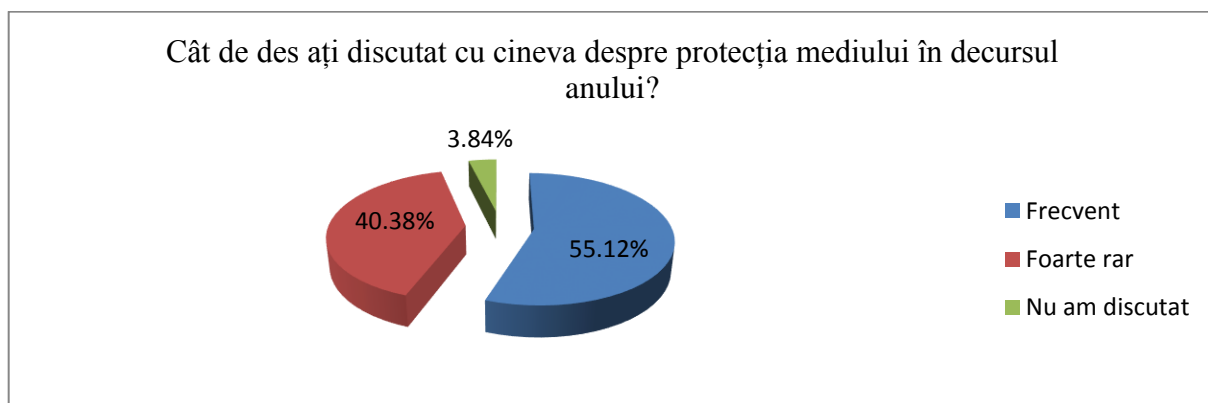

Fig.16. Discuții despre protecția mediului

La ultima întrebare am dorit să concretizăm care după opinia elevilor este etapa în care se pun bazele formării competenței ecologice a unei personalități (vezi fig.17), marea majoritate a respondenților au oferit răspunsul corect la întrebare constituind 60,90% (95 elevi) specificând că

încă de la treapta *preșcolară*, fiind urmată de 30,77% (48 elevi) la treapta *gimnazială*, și 8,33% consider că la treapta primară.

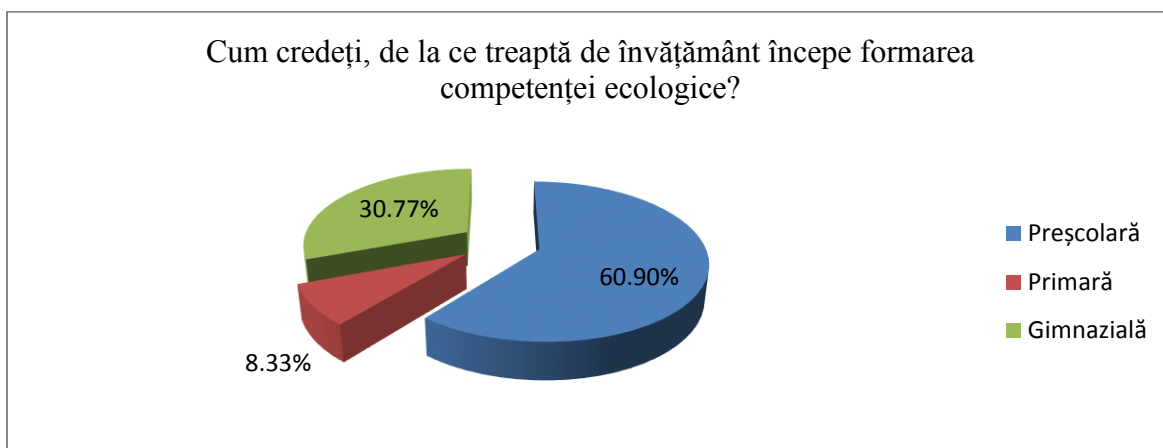

Fig.17. Studierea educației ecologice

Dezvoltarea *cunoștințelor de ordin ecologic* trebuie să înceapă încă din copilărie, fiind promovate de părinți, prieteni, instituții de învățământ, administrația locală, de sursele de informare în masă (pliante, flyere, mass-media, Tv, radiou). Elevii trebuie să simtă că fac parte din natură și să-și dezvolte simțul responsabilității față de aceasta, să-și formeze deprinderi de ocrotire a mediului, să-și modeleze un comportament adecvat, fiind în tandem cu mediul în care își desfășoară activitatea, identificând cu ușurință pe cei care încalcă regulile. Trebuie să încurajăm un comportament adecvat, pozitiv ecologic durabil față de natură și mediu înconjurător prin diverse *modalități* și să le dezvoltăm *competența ecologică* încă de la vârste fragede. Preșcolarii sunt cei mai ușor de manevrat, datorită atenției și receptivității de care dau dovadă, ei sunt doritori de a cunoaște ceva nou, tot ce-i înconjoară provoacă interes, sunt curioși și predispuși unor noi aventuri de cunoaștere, care capătă noi cunoștințe odată cu înaintarea în vârstă.

Necătând la faptul că anual sunt cadrele didactice care prin diverse activități corespunzătoare vârstelor încearcă să promoveze cât mai mult dragostea față de natură, să propună măsuri de protecție a mediului, astfel concentrând atenția elevilor la valori, îmbogățindu-le cunoștințele, elevii își formează capacități și atitudini pentru protecția mediului. Analizând răspunsurile elevilor la chestionar putem menționa că per general elevii dispun de *competențe slab dezvoltate spre moderat dezvoltate* despre mediu și componentele sale. Este nevoie de mai multă muncă asiduă pentru a percepe și a asimila informația, ca perspectivă ar fi promovarea valorilor de ordin ecologic prin diverse activități suplimentare extrașcolare, extracurriculare unde elevul ar putea utiliza propria gândire în elaborarea unui pliant, flyer care ar contribui la dezvoltarea competenței ecologice a întregului grup de elevi sau chiar a întregii comunități.

În concluzie putem menționa că respondenții chestionați dispun de o informație amplă însă nu o pot implementa în practică, întâmpinând o serie de dificultăți precum: *lipsa tomberoanelor pe*

lângă/ apropierea caselor, lipsa surselor financiare suficiente pentru a-și pute procura propriile tomberoane, autoritățile locale adesea sunt indiferente la solicitările populației, dezinformarea populației duce la degradare, de aceea se încearcă prin diverse spoturi să se promoveze dragostea față de natură, elevii dețin un interes sporit față de mediu, deoarece conștientizează că mediul este existența noastră, măsurile care sunt întreprinse față de mediu nu sunt o povară, ci sunt executate cu mare atenție și interes pentru a căpăta noi experiențe și cunoștințe în domeniu.

METODE MODERNE DE EVALUARE A REZULTATELOR ÎNVĂȚĂRII

Lilia NIMERENCO, Liceul Teoretic „Traian”, mun. Chișinău, Republica Moldova,

<https://orcid.org/0000-0002-3384-5080>

CZU: 37.091.27

DOI: 10.46727/c.04-05-11-2022.p147-150

Rezumat: Metodele de evaluare sunt multe și fiecare cadru didactic își alege metodele cele mai potrivite pentru elevii săi. În acest articol sunt descrise metodele de evaluare tradiționale, dar, în același timp, și metodele moderne ce includ utilizarea deversor aplicații digitale moderne. Elevii mult mai simplu acceptă utilizarea unor aplicații ce fac evaluarea în formă de joc, ceea ce îi încurajează să fie mai atenți, dar concomitent și responsabili față de temele învățate. Ca concluzie, îmbinarea metodelor tradiționale cu cele moderne digitale măresc eficacitatea învățării și motivează elevii spre o învățare mai bună.

Abstract: evaluation methods are many, and each teacher chooses the most suitable methods for his students. This article describes traditional evaluation methods, but also modern methods that include the use of modern digital applications. Students more simply accept the use of applications that make assessment in the form of a game, which encourages them to be more attentive, but simultaneously and responsible towards the themes learned. As a conclusion, combining traditional and modern digital methods increases the effectiveness of learning and motivates students towards better learning.

Cuvinte cheie: evaluare, observarea, investigația, proiectul, portofoliul, conferința, autoevaluarea, aplicații digitale.

Într-o societate ce mereu e în schimbare, avem nevoie de cunoașterea, înțelegerea și însușirea competențelor specifice secolului în care trăim. Consider că este important să formăm competențele, să le evaluăm și să-i determinăm pe elevi să fie participanți activi la propria evaluare și învățare. Noi, cadrele didactice, trebuie să stăpânim toate metodele și instrumentele de evaluare și să le aplicăm la clasa de elevi, în funcție de particularitățile de vârstă. În timpul de azi, când suntem conduși de roboți, noi, profesorii suntem mereu în căutarea de noi soluții pentru salvare. Utilizarea permanentă a strategiilor de evaluare necesită, de asemenea, schimbarea instrumentelor și tehnicilor de evaluare.

Metodele de evaluare sunt clasificate în două grupe mari:

- a) Metode tradiționale: probele orale, probele scrise și probele practice.
- b) Metode moderne: observarea, investigația, proiectul, portofoliul, conferința și autoevaluarea.